

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/189/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2520202420
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivana Šlesarová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2026:2520202420.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu: Mgr. Ivana Šlesarová a sudcov: Mgr. Jozef Mačej a JUDr. Ľuboslava Vanková, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom C. X. XXXX XXX/X, D., zastúpený advokátom: JUDr. Tomáš Klieštenec, IČO: 37 840 673, so sídlom M. Waltariho 7, Piešťany, proti žalovanej: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, zastúpená advokátom: JUDr. Baltazár Mucska, IČO: 42 174 856, so sídlom Palárikova 15, Bratislava, o náhradu škody, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. PN-22C/103/2020-316 zo dňa 19.3.2024, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **r u š í** a vec **v r a c i a** súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 49.291,31 eur spolu s príslušenstvom. Výrokom II. priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu.

1.2. V odôvodnení uviedol, že žalobca uplatnený nárok odvodzoval od škody na zdraví a na majetku, ktorú utrpel pri dopravnej nehode dňa 15.11.2017. Vinnikom predmetnej dopravnej nehody podľa právoplatného odsudzujúceho rozsudku Okresného súdu Piešťany sp. zn. 16T/3/2019 zo dňa 20.5.2019 bol E. F.. Na motorové vozidlo zn. Peugeot 206 s EVČ: G., prevádzkou, ktorého bola spôsobená predmetná dopravná nehoda, bola uzatvorená so žalovanou poisťovňou poisťná zmluva o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V priamej príčinnej súvislosti s poškodením zdravia a škody na majetku pri predmetnej dopravnej nehode si podanou žalobou uplatnil žalobca od žalovanej škodu v rozsahu nezaplatenom žalovanou poisťovňou. Nároky si uplatňoval žalobca priamo u žalovanej, svoje nároky preukázal potrebnými dokladmi, napriek tomu žalovaná mu do dnešného dňa predmetnú škodu neuhradila.

1.3. Súd prvej inštancie nariadil na prejednanie veci viacero pojednávanií. Na pojednávanie na deň 19.3.2024 predvolal právnych zástupcov oboch strán sporu. Súčasťou predvolania na pojednávanie bolo aj poučenie strán sporu podľa § 274 a § 278 CSP, o tom, že ak sa na pojednávanie nedostavia a svoju neprítomnosť neospravedlnia včas a vážnymi okolnosťami, na návrh druhej strany rozhodne súd o žalobe rozsudkom pre zmeškanie.

1.4. Nakoľko žalovaná ani jej právny zástupca svoju neprítomnosť na pojednávaní neospravedlnili, ani nepožiadali o jeho odročenie, pričom predvolanie na pojednávanie na deň 19.3.2024 bolo doručené právnomu zástupcovi žalovanej dňa 17.1.2024, na pojednávaní dňa 19.3.2024 vyhlásil súd prvej inštancie uznesenie, že podľa § 180 CSP bude pojednávať v neprítomnosti žalovanej strany. Následne právny zástupca žalobcu na tom istom pojednávaní navrhol súdu, aby rozhodol vo veci rozsudkom pre zmeškanie žalovanej.

1.5. Súd prvej inštancie preto podľa § 137 písm. a) CSP, § 257 CSP a § 275 CSP, rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalovanej. Vydanie rozsudku pre zmeškanie odôvodnil tak, že predmetom sporu je žalobný nárok na splnenie povinnosti, žalovaná strana sa nedostavila na pojednávanie, na ktoré bola riadne a včas predvolaná, svoju neprítomnosť vôbec neospravedlnila napriek tomu, že v predvolaní na pojednávanie bola súdom riadne poučená o následku nedostavenia sa, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie, pričom žalujúca strana na danom pojednávaní navrhla súdu rozhodnúť vo veci rozsudkom pre zmeškanie žalovanej strany. Uzavrel, že boli splnené všetky zákonné podmienky pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalovanej podľa § 274 CSP, preto súd žalobe vyhovel rozsudkom pre zmeškanie žalovanej.

1.6. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2.1. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná prostredníctvom právneho zástupcu, z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. a) CSP, nakoľko neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 274 CSP. Odvolaciemu súdu navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.2. Žalovaná namietala, že súd prvej inštancie sa pri vydaní rozsudku pre zmeškanie žalovanej nevysporiadal s rozhodujúcimi skutočnosťami potrebnými pre aplikáciu zákonom stanovenej predpokladanej sankcie z dôvodu nečinnosti žalovanej v spore. Konajúci súd sa obmedzil na rigidný a formalistický výklad splnenia podmienok pre vydanie kontumačného rozsudku, pričom pri prijatí rozhodnutia neprihliadol na absenciu naplnenia materiálnych podmienok pre prijatie kontumačného rozsudku. Tým došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý súdny proces. Žalovaná poukázala na uznesenie Ústavného súdu SR I.ÚS SR 233/2019 – 22 zo dňa 4. júna 2019 a v zmysle jeho záverov namietala, že súd prvej inštancie pri vydaní rozsudku pre zmeškanie žalovanej sa opomenul vysporiadať so samotnými okolnosťami prejednávanej veci - na štádium konania, charakter a predmet sporu, jeho celkový priebeh a prostriedky procesnej obrany uplatnenej žalovanou. Dôvodila, že z priebehu sporu nemožno dospieť k záveru o nezájme žalovanej o konanie na súde, ani o vedomej pasivite bez ospravedlniteľného dôvodu. Žalovaná aktívne v konaní uplatňovala svoje práva, vyjadrovala sa a predkladala konajúcemu súdu prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, navrhovala dôkazy, zúčastnila sa predchádzajúceho pojednávania, z ktorého dôvodu, s prihliadnutím na aktuálnu rozhodovaciu prax súdov možno napadnutý kontumačný rozsudok považovať za nespravodlivý a vydaný v rozpore so zásadou rovnosti strán. Zdôraznila, že v čase rozhodnutia bol žalobcom uplatnený nárok sporný, pričom žalovaná oprávnenie vzniesla, v rámci svojej procesnej obrany, námietku premlčania, z ktorého dôvodu je vydaný kontumačný rozsudok aj v rozpore s hmotným právom. V tejto súvislosti poukázala napríklad na rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/279/2019 a Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/98/2023.

2.3. Žalovaná vyslovila názor, že konajúci súd v rozpore s tvoriacou sa praxou rozhodol až prísne rigidne na úkor poškodenia práv žalovanej, z ktorého dôvodu je napadnutý rozsudok právne neudržateľný. Využitie oprávnenia súdu rozhodnúť spor rozsudkom pre zmeškanie podlieha tak formálnym ako aj materiálnym podmienkam. Žalovaná sa voči uplatňovanému nároku zo strany žalobcu aktívne bránila a túto okolnosť, ktorú pri ústavne súladnom zohľadnení materiálnych podmienok pre vydanie kontumačného rozsudku mal súd prvej inštancie posudzovať.

3.1 Žalobca v písomnom vyjadrení zo dňa 19.8.2025 navrhol odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať žalobcovi náhradu trov konania. Argumentáciu žalovanej uvedenú v odvolaní považoval za nedôvodnú, pričom sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, keď rozsudok považoval za určitý, zrozumiteľný, preskúmateľný a vykonateľný.

3.2 Mal za to, že súd prvej inštancie zohľadnil všetky podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovanej, s týmito sa vysporiadal a rozsudok pre zmeškanie vydal po splnení všetkých podmienok potrebných pre vydanie takéhoto rozsudku, vrátane materiálnych. Konštatoval, že v zmysle ustanovenia § 274 CSP pri rozhodovaní kontumačným rozsudkom po nariadení pojednávania súd za splnenia zákonom stanovených podmienok obligatórne rozhodne rozsudkom pre zmeškanie a tento vyhlási bez ohľadu na predchádzajúcu aktivitu žalovanej v spore.

3.3 K tvrdeniam žalovanej v odvolaní uviedol, že žalovaná je právne zastúpená advokátom, pričom je dôvodné predpokladať, že advokát mal vedomosť o tom, že svoju neprítomnosť na pojednávaní môže ospravedlniť, čo však neurobil a to ani dodatočne po uskutočnení pojednávania alebo nasledujúci deň, ale až po doručení rozsudku pre zmeškanie žalovanej, čo okrem iného preukazuje pasivitu žalovanej.

4.1. Žalovaná v písomnom vyjadrení zo dňa 10. septembra 2025 zotrvala na svojich predchádzajúcich tvrdeniach zdôrazňujúc rozsiahlu judikatúru Ústavného a Najvyššieho súdu SR týkajúcu sa problematiky vydávaných rozsudkov pre zmeškanie. Okrem iného poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu SR I. ÚS 171/2022, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 7Cdo/326/2021, 2Obdo/6/2023 zo dňa 31.10.2023 publikované v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR pod R 49/2024, uznesenie Ústavného súdu SR III US/341/2024 zo dňa 27.6.2024, z ktorých záverov možno ustáliť, že vydanie rozsudku pre zmeškanie v neprospech procesne aktívnej strany, ktorá si riadne uplatňovala všetky úkony procesného útoku a procesnej obrany, je možné vnímať ako ústavne nekonformné. Vydanie rozsudku pre zmeškanie, len z dôvodu neospravedlnenej neúčasti na pojednávaní, pričom bola strana v spore aktívna, môže predstavovať zásah do ústavou garantovaného práva na spravodlivý proces. S ohľadom na uvedené možno uzavrieť, že rozhodovacia prax sa ustálila na závere, podľa ktorého nemožno zotrvať na striktno formalistickom výklade ustanovenia § 274 CSP, ktorý by nereflektoval ďalšie relevantné okolnosti na strane žalovanej. V tejto súvislosti poukázal aj na odbornú literatúru, konkrétne komentár k CSP, druhé vydanie, rok 2022. Preto je argumentácia žalobcu, že aktivita žalovanej v priebehu konania nie je rozhodujúca pre vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 274 CSP nielen nesprávna, ale aj postavená na účelovom opomenutí podstatného právneho kontextu celej veci. Žalovaná zotrvala na názore, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní sa nesprávne obmedzil výlučne na konštatovanie splnenia formálnych podmienok pre jeho vydanie bez toho, aby zväžil celkové okolnosti sporu a procesnú aktivitu žalovanej v priebehu konania. Vôbec sa nezaoberal okolnosťami, pre ktoré by bolo prípadne vhodnejšie zvoliť postup podľa ustanovenia § 180 CSP, teda konať a rozhodnúť v neprítomnosti sporovej strany. Zmyslom a cieľom ustanovenia § 274 CSP bola sankcia procesnej pasivity za celkový nezáujem strany o konanie, ako aj zamedziť zbytočnému predlžovaniu konania dôsledku obštrukcií. O taký prípad však v súdnej veci nejde. Poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/17/2024, sp. zn. 26Co/82/2024, uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Cob/22/2024, uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/150/2024, uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7CoCsp/6/2024.

4.2. Na záver zdôraznila, že právny zástupca žalovanej zmeškal nariadené pojednávanie výlučne z ospravedliteľného dôvodu, ktorého posúdenie je predmetom návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podaného žalovanou. Žalovanej nemožno vyčítať procesnú pasivitu, ani snahu o predlžovanie súdneho konania.

4.3. V závere vyjadrenia žalovaná zdôraznila, že prílišný formalizmus pri postupe súdu v danej veci bol spôsobilý zasiahnuť do jej práva na spravodlivý súdny proces a to aj s poukazom na vznesenú námietku premlčania, keď hmotné právo jasne uvádza, že ak sa dlžník premlčania dovoľá, tak nemožno priznať premlčané právo veriteľovi. V predmetnom konaní vydaním rozsudku pre zmeškanie však takéto právo priznané žalobcovi bolo.

5. Ďalšie písomné podania vo veci neboli doručené.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 356 písm. b) CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

7. Podľa § 274 CSP, na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalobcu rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie, ak a) sa žalovaný nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalovaný poučený o následku

nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalovaný neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

8. Podľa § 356 CSP, odvolanie nie je prípustné proti rozsudku a) vydanému na základe uznania nároku alebo vzdania sa nároku okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takého rozhodnutia, b) pre zmeškanie okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takého rozhodnutia.

9. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

10. Predmetom konania je uplatnený nárok žalobcu na uloženie povinnosti žalovanej zaplatiť mu sumu 49.291,31 eur s prísl.. Súd prvej inštancie rozhodol vo veci rozsudkom pre zmeškanie žalovanej tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovel, keď mal za to, že vo veci boli splnené podmienky pre jeho vydanie. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalovanej je predmetom odvolacieho konania posúdiť, či boli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie.

11. Za podstatné odvolacie námietky žalovanej považoval odvolací súd jej argumentáciu, že neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovanej, nakoľko bola v konaní aktívna, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie dostatočným spôsobom neodôvodnil, nakoľko sa dostatočne nevysporiadal s tým, či boli splnené podmienky vydania rozsudku pre zmeškanie a že právny zástupca žalovanej sa na pojednávanie, na ktorom rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, nedostavil z ospravedlniteľného dôvodu.

12. Uvedené odvolacie námietky považoval odvolací súd za čiastočne dôvodné.

13. K odvolacej námietke žalovanej, že neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovanej uvádza odvolací súd nasledovné.

14. V prejednávanom prípade súd prvej inštancie vychádzal pri vydaní napadnutého rozsudku pre zmeškanie žalovanej zo skutočnosti, že žalovaná sa na pojednávanie dňa 19.3.2024 nedostavila, svoju neúčast' neospravedlnila včas a vážnymi okolnosťami hoci bola v predvolaní na pojednávanie na deň 19.3.2025 poučená o následku nedostavenia sa na pojednávanie. Napriek tomu svoju neúčast' na pojednávaní včas a vážnymi okolnosťami neospravedlnila. Súd prvej inštancie vyhovel návrhu žalobcu na vydanie rozsudku pre zmeškanie majúc za to, že boli splnené podmienky pre takéto rozhodnutie.

15. Rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní. V kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej aktivity sporové strany – žalobca iniciuje konanie a má záujem na efektívnom vedení svojej právnej veci a rovnako žalovaný, ak má v spore procesne obstať, musí vyvíjať iniciatívu vo forme svojej procesnej obrany. CSP za účelom hospodárneho a efektívneho vedenia súdneho konania postihuje pasivitu obidvoch strán v súdnom konaní možnosťou vydania rozsudku pre zmeškanie.

16. Rozsudkom pre zmeškanie podľa ustanovenia § 274 CSP môže súd rozhodnúť v prípadoch, keď už nariadil vo veci samej pojednávanie a žalovaný sa na toto pojednávanie nedostavil. Je pritom na procesnej ostražitosti žalobcu, aby navrhol vydanie kontumačného rozsudku. Podmienky na vydanie kontumačného rozsudku podľa ustanovenia § 274 CSP musia byť splnené súčasne, v rovnakom čase. Rozsudkom pre zmeškanie možno podľa tohto ustanovenia rozhodnúť, ak sa žalovaný nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci má súd doručenie predvolania riadne vykázané, pričom v tomto predvolaní bol žalovaný poučený o možných procesných následkoch svojho nedostavenia (prvá podmienka) a žalovaný svoju neprítomnosť na pojednávaní neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami (druhá podmienka).

17.1. Úprava procesnoprávných predpokladov vydania rozsudku pre zmeškanie je striktná a vyžaduje od konajúceho súdu skúmanie ich kumulatívneho splnenia. Judikatúra Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR konkretizovala splnenie materiálnych predpokladov na vydanie rozsudku pre zmeškanie. Rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR vychádza z právnej

úpravy, podľa ktorej rozsudok pre zmeškanie je sankciou za nečinnosť, za pasivitu strany sporu, a to bez vecného prejednaní veci. Nielen rozhodnutie bez vecného prejednaní veci, ale aj obmedzená možnosť podania opravného prostriedku proti rozsudku pre zmeškanie len z dôvodu nesplnenia podmienok pre jeho vydanie zasahujú do právneho postavenia strany sporu postihnutej rozsudkom pre zmeškanie. Právna úprava v CSP vzhľadom na takýto výrazný zásah do právneho postavenia strany sporu, prejavujúci sa v strate spore a v jeho prehre, preto vyžaduje striktné splnenie podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie.

17.2. Ako vyplýva z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/2024 z 27. júna 2024 podmienky vydania rozsudku pre zmeškanie musia byť posudzované uvážlivo. Požiadavka prihliadať pri vydaní rozsudku pre zmeškanie nielen na formálne podmienky podľa § 274 CSP, ale aj na procesnú aktivitu procesnej strany, ktorá sa bez ospravedlnenia nedostavila na pojednávanie, plne zodpovedá právu na spravodlivý proces podľa rozhodovacej praxe Ústavného súdu (III. ÚS 121/2021, III. ÚS 354/2021). K vydaniu rozsudku pre zmeškanie by mal súd pristupovať uvážlivo a voliť tento inštitút najmä v prípadoch, v ktorých nezáujem na strane žalovaného je zrejмый, keď je žalovaný skutočne nečinný a odmieta sa aktívne podieľať na súdnom procese či úmyselne súdne konanie preťahuje.

17.3. Ústavný súd SR v rámci svojho uznesenia zo dňa 4. februára 2021 sp. zn. III. ÚS 89/2021, uviedol nasledovné: „Rozsudok pre zmeškanie prispieva k urýchleniu, či ukončeniu konania v prípadoch, ak niektorá z procesných strán je v konaní nečinná, no zároveň má voči nečinnnej procesnej strane sankčný charakter, keď v podstatnej miere obmedzuje jej možnosť uplatňovať v konaní jej práva. S ohľadom na túto skutočnosť súd, ktorý rozhoduje rozsudkom pre zmeškanie, musí vždy s ohľadom na okolnosti prípadu uvážlivo posúdiť, či vydanie takéhoto rozhodnutia je na mieste, či jeho vydaním nedôjde k narušeniu procesnej rovnosti účastníkov konania. Z uvedených dôvodov by súd mal pristupovať k uplatneniu tohto inštitútu zdržanlivo a v nejednoznačných prípadoch by k vydaniu rozsudku pre zmeškanie pristúpiť nemal. Súd rozhodujúci rozsudkom pre zmeškanie musí vnímať, že materiálnou podmienkou jeho vydania je neprítomnosť procesnej aktivity jednej z procesných strán. Z uvedeného dôvodu by mal súd rozlišovať, či v okolnostiach danej veci je neúčast' na pojednávaní dôsledkom nezáujmu strany o vývoj a priebeh konania alebo ide len o zmeškanie pojednávania. Súd by tak vždy mal prihliadnuť na predchádzajúcu procesnú aktivitu procesnej strany v konaní a voliť túto formu rozhodnutia v prípadoch, keď je zjavné s ohľadom na predchádzajúce správanie procesnej strany, že táto sa nechce na konaní aktívne podieľať, prípadne konanie len účelovo predlžuje. Ak teda v konaní inak aktívna procesná strana zmešká pojednávanie, nie je vydanie rozsudku pre zmeškanie dôvodné, najmä nie v situácii, ak sa procesná strana snažila riadne a včas z neúčasti na pojednávaní ospravedlniť vážnymi dôvodmi, i keď sa jej to z objektívnych príčin nepodarilo“ (obdobne aj v náleze Ústavného súdu SR zo dňa 29. júna 2021 sp. zn. III. ÚS 373/2020).

17.4. Zároveň Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení zo dňa 4. júna 2019 sp. zn. I. ÚS 233/2019, vyslovil názor, že: „rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie aj za splnenia všetkých procesných podmienok nie je žiaduce najmä, ak súdne konanie trvá dlhšiu dobu, vo veci sa uskutočnilo viac pojednávaní, na ktoré sa žalovaný riadne dostavil, nebol v konaní nečinný a súd na návrh obidvoch strán vykonal rozsiahle dokazovanie. Podľa názoru ústavného súdu treba návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie a splnenie ďalších zákonných podmienok podľa § 274 CSP posudzovať vždy aj podľa okolností prejednávanej veci. Napriek kogentnosti ustanovenia § 274 CSP by pri čisto gramatickom výklade a lipnutí na formálnych znakoch vydanie rozsudku pre zmeškanie mohlo znamenať porušenie práva na spravodlivý proces, v neposlednom rade v tom, že pri takomto formalistickom postupe by bolo odopreté strane sporu možnosť podať riadny opravný prostriedok (odvolanie vo veci samej)“.

17.5. Ústavný súd judikoval, že všeobecný súd nemôže vydať rozsudok pre zmeškanie automaticky, teda že nestačí preveriť splnenie formálnych podmienok, ale musí veľmi starostlivo zvážiť s ohľadom na okolnosti daného prípadu, či použitie tohto nástroja nebude neprimerane zasahovať do procesných práv žalovaného. Súd má pristupovať k vydaniu kontumačného rozsudku zdržanlivo. Ak má pochybnosti, teda ak okolnosti prípadu jednoznačne nesvedčia o procesnej pasivite strany, rozsudok pre zmeškanie by nemal vydať. Ústavný súd takisto uviedol, že materiálnou podmienkou vydania rozsudku pre zmeškanie je neprítomnosť procesnej aktivity jednej z procesných strán. Zdôraznil, že účasť žalovaného na pojednávaní nie je nutná. Je to právo, nie povinnosť žalovaného a nie je potrebné ju vynucovať procesnými sankciami (okrem výnimočných prípadov, keď súd z konkrétnych dôvodov považuje za potrebné žalovaného vypočúť). Ústavný súd hovorí, že ak nie je dôvod vynucovať prítomnosť

žalovaného na pojednávaní, súd ani nemá dôvod hroziť žalovanému v predvolaní na pojednávanie vydaním kontumačného rozsudku. Z toho možno vyvodíť záver, že takéto poučenie by malo obsahovať iba predvolanie na prvé pojednávanie vo veci, aj to len v prípade, ak okolnosti prípadu (najmä absencia písomných vyjadrení žalovaného) nasvedčujú nedostatku záujmu žalovaného o vedenie sporu. Ak súd nemá preukázaný skutočný nezáujem žalovaného o vedenie konania, mal by konanie v neprítomnosti žalovaného uprednostniť pred vydaním kontumačného rozsudku. Súd môže konať a meritórne rozhodnúť aj v neprítomnosti strany (§ 180 CSP) a dosiahne tak rovnaký cieľ (zabezpečenie konania bez prieťahov), ale bez neprimeraného zásahu do procesných práv v dôsledku vydania kontumačného rozsudku. (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha : C. H. Beck, 2022, 1122 - 1128 s.)

18. Z uvedeného možno vyvodíť, že súd rozhodujúci rozsudkom pre zmeškanie musí vnímať, že materiálnou podmienkou jeho vydania je nedostatok procesnej aktivity jednej z procesných strán. Vždy by mal prihliadnuť na predchádzajúcu procesnú aktivitu procesnej strany v konaní a voliť túto formu rozhodnutia v prípadoch, keď je s ohľadom na predchádzajúce správanie procesnej strany zjavné, že táto sa nechce na konaní aktívne podieľať, prípadne konanie len účelovo predlžuje. (uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 27. apríla 2021 sp. zn. III. ÚS 288/2021, uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 3. júna 2021 sp. zn. III. ÚS 354/2021, uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 4. februára 2021 sp. zn. III. ÚS 89/2021).

19. Rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie je odklonom od štandardného procesu, pričom tento inštitút je v našom procesnom práve celkom novou konštrukciou prostredníctvom, ktorej sa vynucuje osobitná, určite nie nevyhnutná procesná aktivita strany spočívajúca v jej účasti na pojednávaní. Z konštrukcie rozsudku pre zmeškanie žalobcu vyplýva, že účasť na pojednávaní nie je nevyhnutná a žalobca môže svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlniť. Rovnako je možný taký postup súdu, že žalobca nebude poučený o možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie a v prípade jeho nedostavenia sa na pojednávanie, či už neospravedlneného alebo bez žiadosti o odročenie pojednávania, súd vykoná pojednávanie v jeho neprítomnosti a meritórne rozhodne. (nález Ústavného súdu SR zo dňa 22. júla 2021 sp. zn. III. ÚS 121/2021).

20. Odvolací súd má za to, že v súdnej veci nie je na mieste vychádzať z čisto formalistického výkladu ustanovenia o rozsudku pre zmeškanie, pretože v spore bola žalovaná aktívnou stranou sporu. Žalovaná sa k žalobe riadne vyjadrila, vzniesla okrem iného námietku premlčania, označila dôkazy, so súdom prvej inštancie komunikovala, prostredníctvom splnomocneného zástupcu sa zúčastnila na pojednávaní konanom dňa 13.10.2023. Správanie žalovanej počas konania nemožno označiť za pasivitu, ktorej následkom by mala byť strata sporu v dôsledku kontumačného rozsudku. Hoci sa žalovaná resp. jej splnomocnený zástupca na pojednávanie konané dňa 19.3.2024 nedostavila, súd prvej inštancie sa dopustil pochybenia, keď pred vydaním kontumačného rozsudku v zmysle § 274 CSP nezohľadnil aj okolnosti prejednávanej veci. Účasť na pojednávaní je právom strany sporu, nie jej povinnosťou (pokiaľ nemá súd v úmysle vykonať s ňou procesný úkon - výsluch) a súd v takom prípade môže konať v neprítomnosti strany sporu s poukazom na § 180 CSP, vykonávať dokazovanie a aj rozhodnúť vo veci samej „bežným“ rozsudkom, ak nie sú splnené podmienky na skončenie sporu kontumačne. Tým, že sa strana nezúčastní pojednávania, ochudobňuje sa o možnosť argumentovať na dôkazy vykonané na pojednávaní, čo v konečnom dôsledku môže viesť k tomu, že bude v konaní neúspešná. Je evidentné, že súd prvej inštancie tým, že v prejednávanej veci vydal rozsudok pre zmeškanie bez toho, aby posúdil aj okolnosti danej veci, nepostupoval správne.

21. S prihliadnutím na rozsiahlu judikatúru Ústavného súdu SR (I. ÚS 233/2019, III. ÚS 373/2020 a sp. zn. III. ÚS 121/2021, podobne aj III. ÚS 354/2021, III. ÚS 89/2021 alebo III. ÚS 288/2021) odvolací súd nemal za preukázaný skutočný nezáujem žalovanej o vedenie konania (resp. jej úplnú pasivitu), a teda naplnenie materiálnej podmienky vydania rozsudku pre zmeškanie. Z uvedeného dôvodu mal súd prvej inštancie uprednostniť konanie v neprítomnosti žalovanej pred vydaním kontumačného rozsudku. Za účelné považuje odvolací súd opätovne zdôrazniť, že súd môže konať a meritórne rozhodnúť aj v neprítomnosti strany, a to v súlade s ust. § 180 CSP, čím dosiahne tak rovnaký cieľ (zabezpečenie konania bez prieťahov), ale bez neprimeraného zásahu do procesných práv v dôsledku vydania kontumačného rozsudku.

22. Na základe uvedeného odvolací súd konštatuje, že v danom prípade neboli splnené zákonné podmienky na uplatnenie procesnej sankcie v podobe kontumačného rozsudku tak, ako to predpokladá ustanovenie § 274 CSP, pričom nesprávnym právnym posúdením spočívajúcim v závere o naplnení podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie súd prvej inštancie odňal strane možnosť konať pred súdom. V tejto časti preto považoval odvolací súd odvoláciu námietku žalovanej za dôvodnú.

23. K odvolacej námietke žalovanej o nedostatočnom odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie uvádza odvolací súd nasledovné.

24. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku uzavrel, že súd prvej inštancie sa dostatočne nevysporiadal s otázkou splnenia materiálnej podmienky (absencie procesnej aktivity žalovanej) za účelom vydania rozsudku pre zmeškanie. V danom prípade vzhľadom na procesnú aktivitu žalovanej nedošlo k naplneniu materiálnej podmienky, ako jedného z predpokladov vydania rozsudku pre zmeškanie. Odôvodnenie preskúmaného rozsudku súdu prvej inštancie nedáva komplexnú odpoveď na posúdenie, či boli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovanej. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil výlučne na neúčasti žalovanej na pojednávaní nariadenom na deň 19.3.2024, na ktoré sa podľa argumentácie súdu prvej inštancie nedostavila ani neospravedlnila včas a vážnymi okolnosťami. V napadnutom rozsudku sa súd prvej inštancie však žiadnym spôsobom nevysporiadal so samotnými okolnosťami prejednávanej veci a to vzhľadom na štádium konania, charakter a predmet sporu, celkový priebeh konania, prostriedky procesnej obrany uplatnené žalovanou, záujem žalovanej o spor či prípadnú pasivitu žalovanej. Svoje rozhodnutie teda neodôvodnil ústavne prijateľným spôsobom, keďže odôvodnenie rozsudku nezodpovedá požiadavke preskúmateľnosti a presvedčivosti súdnych rozhodnutí. Na základe uvedeného považoval odvolací súd túto odvoláciu námietku žalovanej za dôvodnú.

25. Odvolací súd však nepovažoval za dôvodnú odvoláciu námietku žalovanej týkajúcu sa jej argumentácie, že na nariadené pojednávanie sa právny zástupca žalovanej nedostavil z vážnych a ospravedlniteľných dôvodov. V tomto bola argumentácia súdu prvej inštancie správna. V odvolacom konaní neboli predložené žiadne dôkazy, ktoré by mohli preukázať ospravedlniteľný dôvod jeho neúčasti na pojednávaní dňa 19.3.2024. Avšak vzhľadom k dôvodom zrušenia rozsudku pre zmeškanie žalovanej uvádzané v predchádzajúcich odsekoch tohto rozhodnutia, nebola uvedená skutočnosť spôsobilá prívodiť zmenu rozhodnutia odvolacieho súdu.

26. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že odvolateľka dôvodne namietala nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie pri vydaní rozsudku pre zmeškanie žalovanej. Keďže súd prvej inštancie svojim nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanej, aby uskutočňovala jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ktorý nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, odvolací súd za použitia ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 391 CSP napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie, ktorého povinnosťou bude pokračovať v konaní, v potrebnom rozsahu vykonať dokazovanie, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotiť a vo veci opätovne rozhodnúť.

27. Súd prvej inštancie v novom rozhodnutí bude dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé s uvedením skutočností, ktoré považoval za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu. Svoj právny záver súd zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám sporu dá odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (por. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

28. Odvolací súd zrušil výrok súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov ako výrok viazaný k meritórnemu rozhodnutiu.

29. V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie i o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP) a to podľa výsledku sporu.

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trnave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Podľa zákona č. 327/2005 Z. z. má dovolateľ právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo Centrom právnej pomoci, pokiaľ spĺňa podmienky na jej poskytnutie. Podľa § 10 ods. 1 z. č. 327/2005 Z.z. konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci sa začína podaním písomnej žiadosti v obvode ktorej má dovolateľ bydlisko, pričom územná pôsobnosť jednotlivých kancelárií je uvedená na internetovej stránke Centra právnej pomoci H.. Žiadosť sa podáva na tlačive a musí byť doložená dokladmi preukazujúcimi, že žiadateľ sa nachádza v stave materiálnej núdze. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).